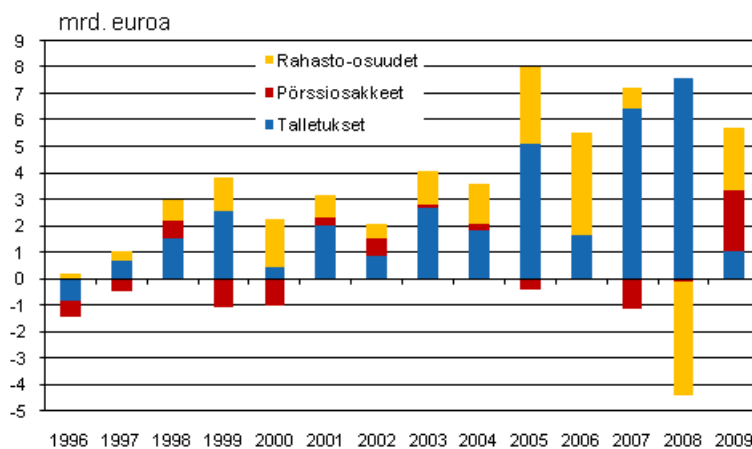


Rahoitustilinpito 2009

Kotitaloudet sijoittivat viime vuonna osakkeisiin ja rahastoihin

Kotitalouksien talletusten voimakas kasvu pysähtyi vuonna 2009. Talletusten sijaan kotitaloudet sijoittivat osakkeisiin ja rahastoihin, joihin virtasi yhteensä 3,6 miljardin euron arvosta niiden rahoitusvaroja. Pörssiosakkeisiin sijoitettiin runsaalla 2 miljardilla, enemmän kuin koskaan aiemmin. Kotitalouksien rahoitusvarat kasvoivat vuoden aikana hallussapitovoittojen siivittämänä kaikkiaan 201 miljardiin euroon. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen rahoitustilinpitotilastosta.

Kotitalouksien sijoitukset rahastoihin, pörssiosakkeisiin ja talletuksiin



Kotitalouksien rahoitusvarallisuus kasvoi

Kotitalouksien rahoitusvarat kasvoivat vuoden 2009 aikana lähes 15 miljardilla eurolla. Kasvusta yli puolet syntyi sijoitusten hallussapitovoitoista. Samalla kotitalouksien velat kasvoivat 4 miljardilla eurolla, vähiten sitten vuoden 2001. Nettorahoitusvarallisuus eli rahoitusvarojen ja velkojen erotus kasvoi siten lähes 11 miljardia euroa. Velkaantumisaste eli luottojen suhde käytettävissä olevaan tuloon nousi 112,4 prosenttiin.

Neljännesvuositietojen julkaiseminen alkaa tammikuussa

Rahoitustilinpidon neljännesvuositilaston laadinta siirtyy Suomen Pankista Tilastokeskukseen. Tilasto kuvaa ajantasaisesti eri kansantalouden sektoreiden rahoitusvarojen ja velkojen kehitystä Tilastokeskus ryhtyy julkaisemaan tietoja tammikuussa 2011, jolloin kyseessä ovat vuoden 2010 kolmatta vuosineljännestä koskevat tiedot. Rahoitustilinpidon vuositilasto julkaistaan seuraavan kerran heinäkuussa 2011.

Sisällys

1. Kotitalouksien rahoitusvarallisuus koheni vuonna 2009.....	4
1.1. Julkisen sektorin nettorahoitusvarallisuus kasvoi velkaantumisesta huolimatta.....	5
1.2. Yritysten lainavelat kääntyivät laskuun.....	5
1.3. Ulkomaisiin osakkeisiin sijoitettiin voimakkaasti.....	5
1.4. Sijoitusrahastot elpyivät.....	6

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kotitalouksien rahoitusvarat, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 2. Kotitalouksien velat, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 3. Kotitalouksien rahoitusvarojen nettohankinta, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 4. Kotitalouksien velkojen nettohankinta, milj. euroa.....	8
Liitetaulukko 5. Yritysten rahoitusvarat, milj. euroa.....	8
Liitetaulukko 6. Yritysten velat, milj. euroa.....	8
Liitetaulukko 7. Nettorahoitusvarat sektoreittain, milj. euroa.....	9
Liitetaulukko 8. Rahoitustaloustoimet sektoreittain, milj. euroa.....	10
Liitetaulukko 9. Tilastollinen ero sektoreittain, milj. euroa.....	11

Kuviot

Kuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos	4
Kuvio 2. Yritysten liikkeelle laskemat noteeratut osakkeet, netto.....	5

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarat	12
Liitekuvio 2. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos	12
Liitekuvio 3. Yritysten liikkeelle laskemat noteeratut osakkeet, netto.....	13
Liitekuvio 4. Kotitalouksien velkaantumisaste 1975–2009.....	13

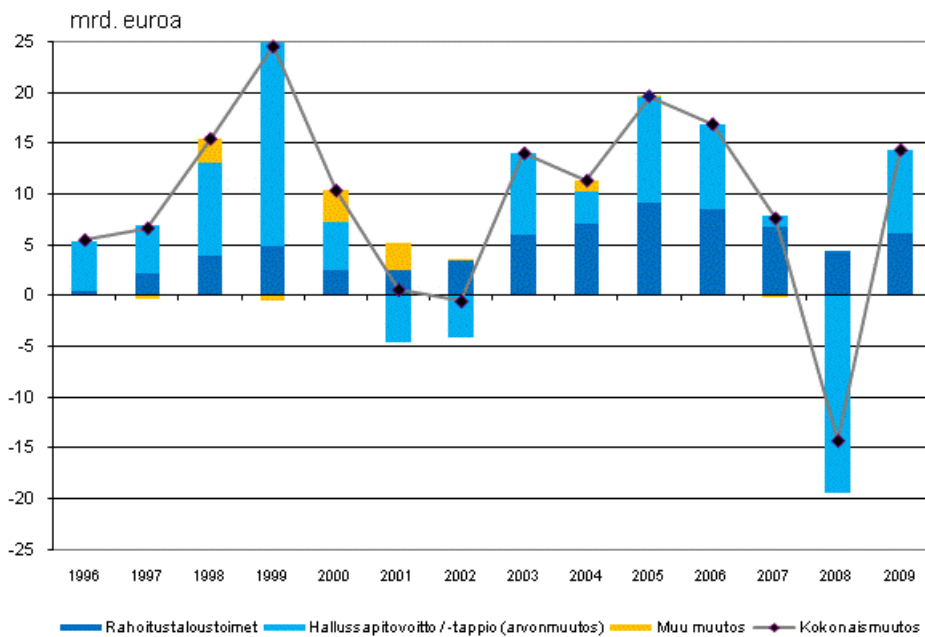
Laatuseloste: Rahoitustilinpito.....	14
--------------------------------------	----

1. Kotitalouksien rahoitusvarallisuus koheni vuonna 2009

Viime vuonna osake- ja rahastosijoituksista syntyneet hallussapitovoitot käänsivät kotitalouksien rahoitusvarat edellisvuoden jyrkän laskun jälkeen taas selvään kasvuun. Kotitalouksien rahoitusvarojen arvo kasvoi lähes 15 miljardia euroa. Kotitalouksien sijoitusten painopiste siirtyi samalla talletuksista osakkeisiin ja rahastoihin.

Kotitalouksille koitui rahoitusvaroista hallussapitovoittoja kaikkiaan 8 miljardia euroa vuonna 2009. Suorista osakesijoituksista voittoa kertyi 5 miljardia ja rahastosijoituksista runsas 1 miljardi euroa. Hallussapitovoitot vastaavat vain osaa edellisvuonna syntyneistä 19 miljardin euron hallussapitotappioista. Kotitaloudet hankkivat viime vuonna nettomääräisesti lisää rahoitusvaroja runsaalla 6 miljardilla eurolla, 2 miljardia enemmän kuin edellisvuonna.

Kuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos



Epävarmuuden hellittäessä osakemarkkinoilla kotitalouksien rahoitusvarojen hankintojen painopiste siirtyi talletuksista osakkeisiin ja rahastoihin. Talletuksiin virtasi lisää kotitalouksien rahaa enää 1 miljardin euron edestä, kun edellisvuonna lukema oli 8 miljardia. Vuonna 2008 herännyt kiinnostus pörssiosakkeita kohtaan voimistui ja niitä hankittiin nettomääräisesti kaikkiaan 2 miljardilla eurolla. Myös rahasto-osuuksiin sijoitettiin 2 miljardia. Talletuksissa tapahtui korkotason laskun siivittämänä merkittävä siirtymä määräaikaistalletuksista käyttelytileille.

Kaikkiaan kotitalouksilla oli rahoitusvaroja 201 miljardia euroa vuoden 2009 lopussa. Siitä 72 miljardia oli talletuksia, 23 miljardia pörssiosakkeita, 39 miljardia muita osakkeita, 34 miljardia henki- ja eläkevakuutussaamia ja 13 miljardia euroa rahasto-osuuksia. Muita rahoitusvaroja kotitalouksilla oli 20 miljardin euron arvosta.

Kotitalouksien rahoitusasema kääntyi ylijäämäiseksi vuonna 2009. Velkojen vuosikasvu hidastui 4 miljardiin euroon, mutta velkaantumisaste eli luottojen suhde käytettävissä olevaan tuloon nousi 112,4 prosenttiin edellisvuoden 109,8 prosentista. Kotitalouksien nettorahoitusvarallisuus eli rahoitusvarojen ja velkojen erotus kasvoi 10 miljardilla eurolla edellisvuodesta. Vuoden 2009 lopussa se oli 88 miljardia euroa.

1.1. Julkisen sektorin nettorahoitusvarallisuus kasvoi velkaantumisesta huolimatta

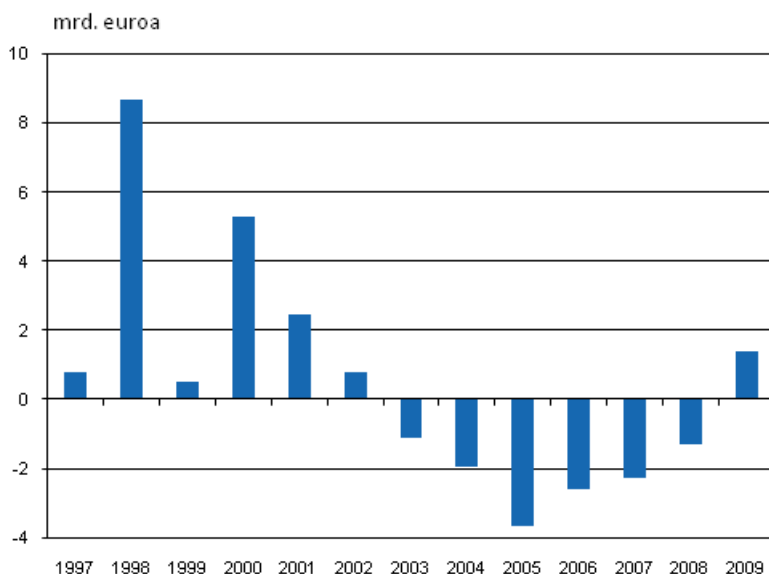
Julkinen sektori oli tulojen ja menojen kautta tarkasteltuna runsaasti alijäämäinen viime vuonna. Sen varallisuusasema kuitenkin parani, vaikka tulovajetta ja elvytystoimia rahoitettiin velkaantumalla 14 miljardin euron edestä. Rahoitusvarat kasvoivat 26 miljardilla eurolla, mistä puolet tuli työeläkelaitosten sijoituksista kertyneistä hallussapitovoitoista. Julkisyhteisöjen nettorahoitusvarat kasvoivat siten 12 miljardilla 107 miljardiin euroon. Valtio keräsi osakeomistuksistaan 4 miljardin euron hallussapitovoitot, mutta raskas velkaantuminen pienensi sen nettorahoitusvarallisuuden 16 miljardia negatiiviseksi.

Työeläkelaitokset sijoittivat vuoden 2009 aikana ylijäämäänsä osakkeisiin ja rahasto-osuuksiin. Ne jatkoivat myös yritysten lainoittamista 2 miljardilla eurolla. Sijoitusten painopiste palasi takaisin ulkomaille poikkeuksellisen vuoden 2008 jälkeen.

1.2. Yritysten lainavelat kääntyivät laskuun

Yritykset vähensivät velkojaan vuonna 2009. Lyhytaikaisia lainoja kuoletettiin 7 miljardilla eurolla ja niiden määrä palasi vuotta 2008 edeltäneelle tasolle. Lisäksi yritysten väliset lainat vähenivät merkittävästi. Sen sijaan joukkovelkakirjalainoja yritykset laskivat liikkeelle nettomääräisesti lähes 4 miljardilla eurolla pääomamarkkinoiden elpymisen myötä. Pääosan niistä hankkivat ulkomaiset sijoittajat. Yritykset hankkivat myös aiempaa enemmän oman pääoman ehtoista rahoitusta osakemarkkinoilta. Pörssinoteeratut yritykset laskivat liikkeelle kaikkiaan 1,4 miljardin edestä uusia osakkeita. Vuodesta 2003 viime vuoteen saakka ne olivat kuolettaneet osakevelkaansa ostamalla takaisin omia osakkeitaan liikkeeseenlaskuja enemmän.

Kuvio 2. Yritysten liikkeelle laskemat noteeratut osakkeet, netto



Liikkeeseen laskut vähennettynä omien osakkeiden takaisinostoilla

1.3. Ulkomaisiin osakkeisiin sijoitettiin voimakkaasti

Vuonna 2009 suomalaisten sijoittajien rahaa virtasi voimakkaasti ulkomaisiin osakkeisiin ja rahasto-osuuksiin. Työeläkelaitokset, sijoitusrahastot, rahoitus- ja vakuutuslaitokset sekä kotitaloudet hankkivat niitä lisää yhteensä 13 miljardin euron arvosta, kun edellisvuonna ne kotiuttivat rahojaan niistä 3 miljardilla eurolla. Yritysten suorat osakesijoitukset ulkomaille kuitenkin tyrehtyivät ja niihin käytettiin vain 1 miljardi.

Ulkomaiset sijoittajat vähensivät edellisvuoden tapaan omistuksiaan suomalaisissa pörssiosakkeissa. Kaikkiaan niitä myytiin viime vuonna kotimaisille sijoittajille nettomääräisesti 2 miljardin euron edestä. Ulkomaisen pörssiomistuksen arvo oli vuoden lopussa 65 miljardia euroa. Ulkomaisen omistuksen osuus kotimaisten pörssiosakkeiden arvosta laski hieman alle 50 prosentin, kun se vielä vuotta aiemmin oli 59 prosenttia. Tätä alempana osuus on ollut viimeksi vuonna 1997.

1.4. Sijoitusrahastot elpyivät

Vuonna 2008 alkanut varojen ulosvirtaus kotimaisista sijoitusrahastoista päättyi ja niihin virtasi uutta rahaa 5 miljardin euron verran viime vuonna. Puolet sijoituksista tuli ulkomailta, mutta myös kotitalouksia ja vakuutuslaitoksia rahastot kiinnostivat. Rahamarkkinarahastoista rahaa kuitenkin lunastettiin edelleen ulos merkintöjä enemmän. Kaikkiaan sijoitusrahastot kasvoivat vuoden aikana 12 miljardilla, mistä 7 miljardia syntyi sijoitussalkun hallussapitovoitosta.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kotitalouksien rahoitusvarat, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vaateet yhteensä	132 624	133 214	132 661	146 741	158 124	178 011	195 362	201 643	186 557	200 975
Käteisraha	1 645	1 287	1 439	1 668	1 964	2 487	2 538	3 037	3 336	3 755
Käteistalletukset	32 333	33 864	34 686	37 465	39 602	41 778	42 137	42 921	45 324	55 019
Muut talletukset	10 070	10 564	10 617	10 538	10 216	13 143	14 431	20 050	25 226	16 562
Joukkovelkakirjalainat	1 451	1 975	1 376	1 390	2 480	2 857	4 251	3 330	3 783	3 355
Johdannaisopimukset	0	0	0	0	176	283	388	142	30	0
Lainat	376	416	471	575	626	771	1 046	143	317	92
Noteeratut osakkeet	25 802	18 987	15 269	17 625	18 700	22 617	26 987	27 114	15 021	22 982
Noteeraamattomat osakkeet	21 003	20 332	21 712	25 959	27 502	29 730	31 790	29 733	29 216	27 882
Rahasto-osuudet	5 126	5 258	4 912	6 573	8 992	12 930	17 639	18 056	9 115	12 778
Vakuutustekninen vastuuvélka	25 261	27 679	29 080	31 596	33 812	37 314	39 859	42 184	39 646	41 974
Muut saamiset ja velat	3 145	5 506	5 336	4 618	4 875	4 134	4 285	4 783	4 944	5 470

Liitetaulukko 2. Kotitalouksien velat, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Velat yhteensä	44 173	47 022	52 732	58 965	68 958	78 981	90 819	100 621	109 427	113 441
Lainavelat	42 027	44 723	49 458	56 070	64 249	73 646	83 142	92 587	99 340	104 771
Muut velat	2 146	2 299	3 274	2 895	4 709	5 335	7 677	8 034	10 087	8 670

Liitetaulukko 3. Kotitalouksien rahoitusvarojen nettohankinta, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vaateet yhteensä	2 484	2 569	3 521	6 009	7 149	9 116	8 501	6 766	4 473	6 123
Käteisraha	202	-358	110	229	296	523	51	499	299	419
Käteistalletukset	-40	1 531	822	2 779	2 137	2 176	359	784	2 403	9 695
Muut talletukset	490	494	53	-79	-322	2 927	1 288	5 619	5 176	-8 664
Joukkovelkakirjalainat	-271	941	133	-682	785	385	1 404	-673	665	-900
Lainat	65	40	55	104	51	145	275	-903	174	-225
Noteeratut osakkeet	-1 038	273	630	80	242	-398	10	-1 123	-93	2 276
Noteeraamattomat osakkeet	-2 463	-3 715	-586	427	-113	-2 016	-700	-1 042	-1 277	-1 047
Rahasto-osuudet	1 805	834	564	1 305	1 497	2 877	3 862	786	-4 334	2 364
Vakuutustekninen vastuuvélka	3 043	2 268	1 555	2 264	2 090	3 108	1 649	2 061	1 404	1 615
Muut saamiset ja velat	379	-20	-174	-718	257	-741	151	498	161	526

Liitetaulukko 4. Kotitalouksien velkojen nettohankinta, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Velat yhteensä	4 010	2 849	5 857	6 233	10 003	10 023	11 835	9 806	8 778	4 051
Lainavelat	3 632	2 695	4 882	6 612	8 180	9 397	9 496	9 445	6 726	5 468
Muut velat	378	154	975	-379	1 823	626	2 342	357	2 053	-1 417

Liitetaulukko 5. Yritysten rahoitusvarat, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
Vaateet yhteensä	192 892	190 014	193 381	206 492	213 017	222 264	243 176	270 120	291 509	278 882	
Käteisraha ja talletukset	10 329	11 924	12 000	16 184	14 030	12 496	13 570	17 271	22 345	22 676	
Rahamarkkinainstrumentit	1 900	1 216	2 366	2 176	3 199	2 761	2 926	1 651	904	2 134	
Joukkovelkakirjalainat	8 901	8 538	8 006	5 010	3 250	2 719	2 293	1 324	1 423	1 443	
Johdannaissopimukset	849	624	1 768	1 582	2 392	1 991	1 672	3 073	5 509	3 483	
Lainat	58 334	61 716	64 218	71 076	73 281	69 640	69 205	78 949	86 504	76 761	
Noteeratut osakkeet	15 300	11 432	10 324	9 125	7 128	8 768	9 678	9 462	4 711	8 300	
Noteeraamattomat osakkeet	58 889	54 304	56 160	60 707	63 295	70 609	81 034	90 311	104 970	103 378	
Muut osuudet	187	316	315	347	388	509	848	724	748	912	
Rahasto-osuudet	2 354	2 347	2 449	3 730	4 442	5 525	6 930	6 732	1 685	2 684	
Vakuutustekninen vastuuvélka	1 870	1 909	2 190	2 260	2 432	2 298	2 550	1 875	1 845	1 824	
Muut saamiset ja velat	33 979	35 688	33 585	34 295	39 180	44 948	52 470	58 748	60 865	55 287	

Liitetaulukko 6. Yritysten velat, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
Vaateet yhteensä	531 408	437 528	370 591	380 565	391 216	443 067	491 981	560 431	475 311	476 499	
Rahamarkkinainstrumentit	2 122	1 942	2 370	3 278	3 361	4 711	4 956	5 369	4 188	4 562	
Joukkovelkakirjalainat	11 941	14 847	16 026	15 732	16 012	17 140	17 426	17 269	17 024	22 060	
Johdannaissopimukset	722	555	803	1 439	1 529	2 163	1 363	1 422	5 000	3 956	
Lainat	101 578	98 110	99 345	102 427	108 554	109 621	121 620	138 580	172 190	157 241	
Noteeratut osakkeet	304 861	206 578	132 723	126 817	124 106	160 041	183 990	224 286	98 450	118 521	
Noteeraamattomat osakkeet	68 277	70 887	74 539	81 561	85 595	92 701	100 603	107 303	108 634	105 626	
Muut osuudet	10 139	11 822	12 280	15 005	15 765	17 169	17 189	16 902	17 532	17 139	
Muut saamiset ja velat	31 768	32 787	32 505	34 306	36 294	39 521	44 834	49 300	52 293	47 394	
Nettorahoitusvarat	-338 516	-247 514	-177 210	-174 073	-178 199	-220 803	-248 805	-290 311	-183 802	-197 617	

Liitetaulukko 7. Nettorahoitusvarat sektoreittain, milj. euroa

Sektori	Vuosi									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Yritykset ja asuntoyhteisöt	-349 262	-258 808	-189 041	-185 939	-189 563	-232 094	-260 043	-301 661	-195 316	-210 296
Yritykset	-338 516	-247 514	-177 210	-174 073	-178 199	-220 803	-248 805	-290 311	-183 802	-197 617
Asuntoyhteisöt	-10 746	-11 294	-11 831	-11 866	-11 364	-11 291	-11 238	-11 350	-11 514	-12 679
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	7 235	4 579	5 497	3 679	1 446	2 025	2 826	5 831	4 509	261
Keskuspankki	4 220	4 774	4 585	4 445	4 230	4 996	4 680	4 439	4 826	5 341
Muut rahalaitokset	-847	926	1 253	1 183	1 211	200	-358	592	750	918
Talletuspankit	-258	635	786	848	1 002	-43	-813	70	480	545
Rahamarkkinarahastot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Muut rahoitusta välittävät rahalaitokset	-589	291	467	335	209	243	455	522	270	371
Muut rahoituslaitokset	346	-2 741	-2 117	-3 035	-4 821	-5 858	-5 741	-2 282	-1 871	-7 003
Sijoitusrahastot	0	-1	0	0	-2	-1	0	0	0	0
Muut rahoitusta välittävät laitokset	346	-2 740	-2 117	-3 035	-4 819	-5 857	-5 741	-2 282	-1 871	-7 003
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	708	168	245	194	284	660	859	1 295	502	235
Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	2 808	1 452	1 531	892	542	2 027	3 386	1 787	302	770
Vapaaehtoiset eläkerahastot	1 241	336	132	357	339	891	727	1 015	97	742
Julkisyhteisöt	41 102	44 085	44 987	55 947	71 068	92 242	115 080	130 415	96 841	107 386
Valtionhallinto	-29 139	-28 274	-28 957	-23 858	-20 055	-11 771	-3 043	2 806	-10 822	-15 905
Paikallishallinto	5 451	4 522	4 813	4 386	3 835	3 361	3 835	3 520	2 584	1 128
Sosiaaliturvarahastot	64 790	67 837	69 131	75 419	87 288	100 652	114 288	124 089	105 079	122 163
Työeläkelaitokset	62 919	65 680	67 133	73 506	85 416	98 849	111 898	121 271	102 672	120 474
Muut sosiaaliturvarahastot	1 871	2 157	1 998	1 913	1 872	1 803	2 390	2 818	2 407	1 689
Kotitaloudet	88 451	86 192	79 929	87 776	89 166	99 030	104 543	101 022	77 130	87 534
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	11 045	8 689	7 553	8 144	9 719	12 694	14 153	13 085	9 192	12 851
Ulkomaat	201 429	115 263	51 075	30 393	18 164	26 103	23 441	51 308	7 644	2 264

Liitetaulukko 8. Rahoitustaloustoimet sektoreittain, milj. euroa

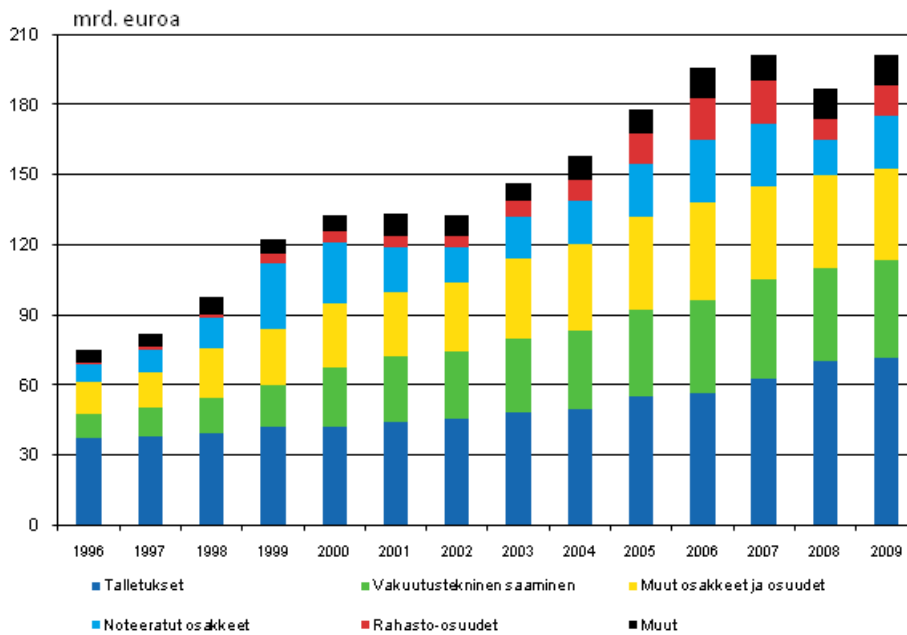
Sektorit	Vuosi	Velkojen nettohankinta	Rahoitusvarojen nettohankinta	Rahoitustaloustoimet, netto
Yritykset ja asuntoyhteisöt	2006	19 282	19 939	657
	2007	23 359	23 327	-32
	2008	35 290	29 094	-6196
	2009	-7 273	-10 537	-3264
Keskuspankki	2006	837	978	141
	2007	3 176	3 372	196
	2008	6 108	6 320	212
	2009	4 283	4 449	166
Muut rahalaitokset	2006	30 668	31 166	498
	2007	29 003	28 060	-943
	2008	32 246	32 849	603
	2009	13 398	14 387	989
Muut rahoituslaitokset	2006	9 123	9 673	550
	2007	3 724	3 943	219
	2008	-5 340	-4 313	1027
	2009	8 468	8 170	-298
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	2006	-316	117	433
	2007	15	266	251
	2008	184	-269	-453
	2009	-158	-285	-127
Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	2006	1 495	1 433	-62
	2007	1 240	975	-265
	2008	1 207	1 347	140
	2009	2 878	2 622	-256
Julkisyhteisöt	2006	-809	5 973	6782
	2007	-164	9 206	9370
	2008	788	8 601	7813
	2009	13 762	8 908	-4854
Kotitaloudet	2006	11 835	8 501	-3334
	2007	9 806	6 766	-3040
	2008	8 778	4 473	-4305
	2009	4 051	6 123	2072
Ulkomaat	2006	37 115	31 689	-5426
	2007	28 562	23 348	-5214
	2008	14 747	14 906	159
	2009	37 881	42 812	4 931

Liitetaulukko 9. Tilastollinen ero sektoreittain, milj. euroa

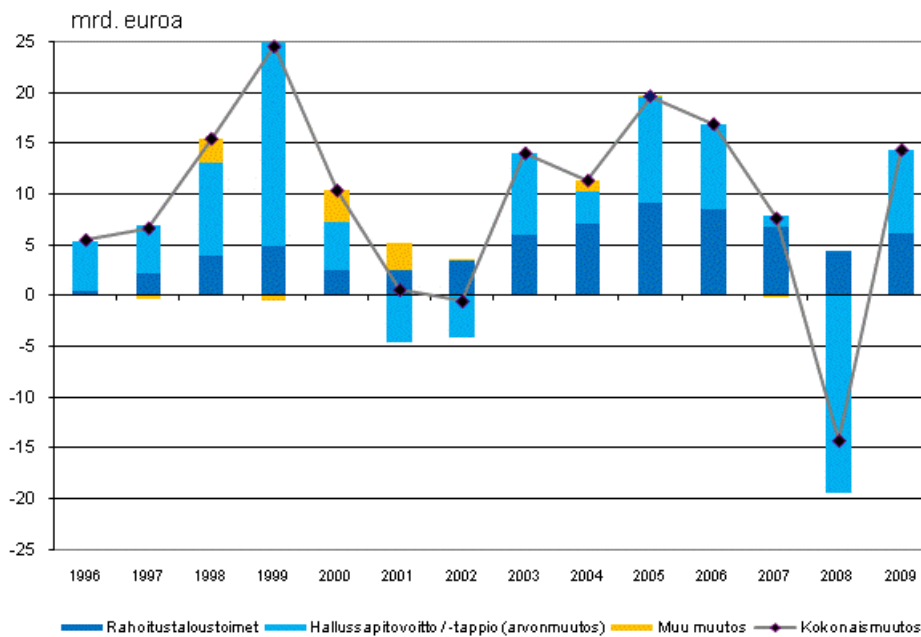
Sektorit	Instrumentti	Vuosi									
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Yritykset ja asuntoyhteisöt	Rahoitustaloustoimet, netto	4 749	7 495	3 659	6 442	3 111	784	657	-32	-6 196	-3 264
	Nettoluotonanto	4 201	6 834	7 771	6 757	8 491	5 252	6 308	4 259	697	3 569
	Tilastollinen ero	- 548	-661	4 112	315	5 380	4 468	5 651	4 291	6 893	6 833
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	Rahoitustaloustoimet, netto	-595	-3 449	1 951	-938	185	288	1 560	-542	1 529	474
	Nettoluotonanto	-11	506	1 357	-216	303	1 023	1 579	723	2 180	1 293
	Tilastollinen ero	584	3 955	-594	722	118	735	19	1 265	651	819
Julkisyhteisöt	Rahoitustaloustoimet, netto	8 666	7 206	5 643	3 217	3 748	3 462	6 782	9 370	7 813	-4 854
	Nettoluotonanto	9 031	6 909	5 689	3 329	3 194	3 954	6 462	9 315	7 694	-4 691
	Tilastollinen ero	365	-297	46	112	-554	492	- 320	-55	-119	163
Kotitaloudet	Rahoitustaloustoimet, netto	-1 526	-280	-2 336	-224	-2 854	-907	-3 334	-3 040	-4 305	2 072
	Nettoluotonanto	-4 000	-2 926	-2 751	-2 561	-2 505	-4 863	-6 912	-6 849	-5 473	641
	Tilastollinen ero	-2 474	-2 646	-415	-2 337	349	-3 956	-3 578	-3 809	-1 168	-1 431
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	Rahoitustaloustoimet, netto	-521	65	866	28	993	734	- 239	-542	1 000	641
	Nettoluotonanto	949	532	309	227	250	371	398	252	395	178
	Tilastollinen ero	1 470	467	-557	199	-743	-363	637	794	-605	-463
Ulkomaat	Rahoitustaloustoimet, netto	-10 773	-11 037	-9 783	-8 525	-5 183	-4 361	-5 426	-5 214	159	4 931
	Nettoluotonanto	-10 170	-11 855	-12 375	-7 536	-9 733	-5 737	-7 835	-7 700	-6 561	-2 310
	Tilastollinen ero	603	-818	-2 592	989	-4 550	-1 376	-2 409	-2 486	-6 720	-7 241

Liitekuviot

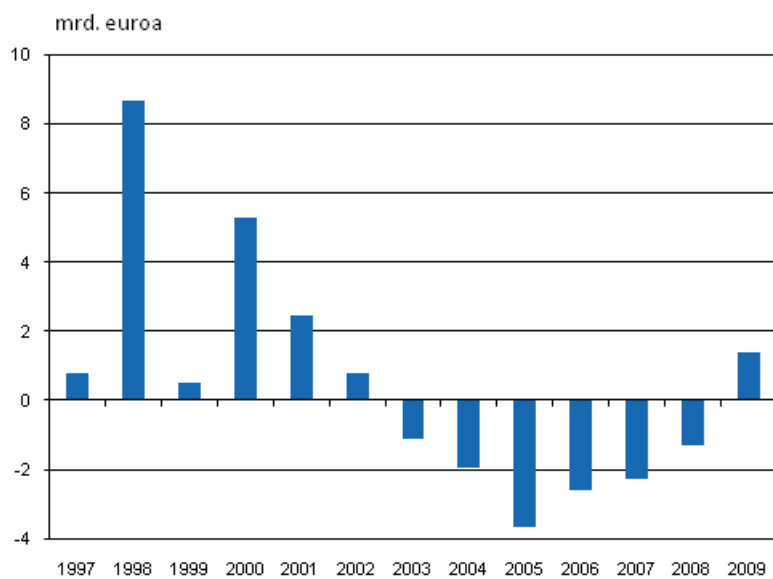
Liitekuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarat



Liitekuvio 2. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos

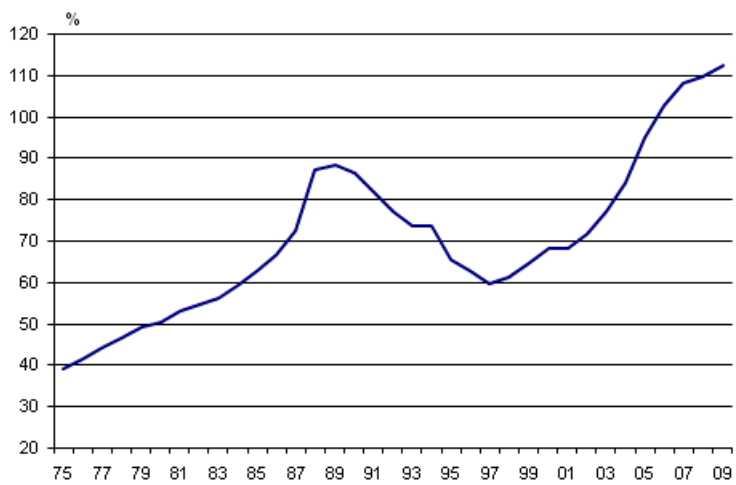


Liitekuvio 3. Yritysten liikkeelle laskemat noteeratut osakkeet, netto



Liikkeeseen laskut vähennettynä omien osakkeiden takaisinostoilla

Liitekuvio 4. Kotitalouksien velkaantumisaste 1975–2009



Laatuseloste: Rahoitustilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

Rahoitustilinpito on osa kansantalouden tilinpidon järjestelmää. Se kuvaa kansantalouden eri sektoreiden rahoitusvaroja ja velkoja vuoden lopussa sekä niiden määrään vaikuttavia rahoitustaloustoimia (virtoja) vuoden aikana. Rahoitustilinpito kattaa kaikki Suomen kansantalouden sektorit sekä Suomen ja ulkomaiden välisen rahoitustaseen ja rahoitustaloustoimet. Tilasto sisältää myös vastinsektoritiedot, joiden kautta voidaan tarkastella sektorien välisiä velka- ja saamissuhteita. Rahoitustaseet arvostetaan pääsääntöisesti markkina-arvoon.

Rahoitustilinpidossa noudatetaan talousyksiköiden luokittelussa institutionaalista sektoriluokitusta (Sektoriluokitus 2000, Käsikirjoja 5, Tilastokeskus, maaliskuu 2000) ja rahoitusinstrumentteja luokiteltaessa rahoitusvaadeluokitusta (Rahoitusvaadeluokitus 1996, Käsikirjoja 6, Tilastokeskus, toukokuu 1995.) Käytetyt sektori- ja vaadeluokitukset on kuvattu kohdassa Luokitukset.

Tilastoa on laadittu tilastovuodesta 1995 lähtien Euroopan tilinpitojärjestelmän (EKT95) edellyttämällä ja siten kansainvälisesti vertailukelpoisella tavalla. Euroopan tilinpitojärjestelmä on kuvattu käsikirjassa EKT95, Euroopan Yhteisöjen tilastotoimisto Eurostat, 1995. Käsikirjan luvuissa 5-7 käsitellään rahoitustilinpitoa.

Rahoitustilinpidon historia-aikasarja vuosilta 1970-1994 poikkeaa EKT95:n periaatteista rahoitusvarojen kattavuuden ja arvostuksen sekä tilastoyksiköiden luokittelun osalta. Julkaistu sisältö ei pidä sisällään vastinsektoritietoja ja siinä käytetty sektori- ja vaadeluokittelu on karkeampi kuin EKT95-aikasarjassa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa käytetään lähteinä paitsi rahoitustilastoja, myös muita sektori- tai vaadekohtaisia tase- ja virtatietoja sisältäviä tilastoja ja aineistoja. Tiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi. Seuraavassa kuvataan keskeiset EKT95:n mukaisten tietojen laadintaan käytetyt tietolähteet.

Tärkeimmät tietolähteet

Yritysten rakennetilasto

Yrityssektorin rahoitustaseen pää tietolähde on Tilastokeskuksen yritysten rakennetilaston tietokanta, joka sisältää yritysten tilinpäätöstietoja. Rakennetilaston tasetietojen kautta saadaan koko sektorille määrättyä kirjanpitoarvoiset rahoitusvarojen ja -velkojen kokonaisuudet sekä jonkin verran vaadekohtaista tietoa

Luottolaitostilasto

Luottolaitostilasto perustuu luottolaitosten viranomaistiedonkeruuseen eli VIRATI:iin. Mukana olevat viranomaisinstituutiot ovat Tilastokeskus, Finanssivalvonta ja Suomen Pankki. Tiedonkeruun perusta on Finanssivalvonnan tietotarpeet valvottavista luottolaitoksista, mutta osa tiedonkeruusta perustuu myös Tilastokeskuksen tietotarpeisiin. Keruu käsittää tuloslaskelman, taseen ja useita liitetauluja. Tase liitetauluineen on rahoitustilinpidossa talletuspankkien ja muiden luottolaitosten keskeinen tietolähde, siitä saadaan vaadekohtaiset reunatiedot. Tase sisältää myös vastinsektoritietoa.

Maksutase

Suomen Pankki laatii Suomen maksutasetilaston, joka on rahoitustilinpidon ulkomaat –sektorin pää tietolähde. Maksutasetilastossa kuvataan kansantalouden ulkoista tasapainoa eli kotimaan ja muun maailman välisiä taloussuhteita. Rahoitustilinpidon laadinnassa käytetään sen sisältämiä rahoitustasetta ja ulkomaisen varallisuuden tasetta, jotka kuvaavat ulkomaisia saamis- ja velkoja sekä niiden muutoksia. Maksutasetilaston kirjaukset ovat pääosin yhtenevät kansantalouden tilinpidon periaatteiden kanssa.

Luottokanta

Tilastokeskuksen luottokantatilasto on lähes kaikille sektoreille yhteinen tietolähde. Siitä ilmenee koko kotimaisen luottokannan (lainat ja joukkovelkakirjalainat) jakaantuminen luotonantaja- ja luotonsaajasektoreittain sekä luotonsaajatoimialoittain sekä luottojen jakaantuminen käyttötarkoituksen mukaan. Lähdeä käytetään lähinnä vastinsektoritietojen laadinnassa.

Rahoitustilinpidon kysely

Rahoitustilinpidon laadintaa varten Tilastokeskus kerää rahoitustasetiedot noin 90 tiedonantajalta. Tiedonantajia ovat muut rahoituslaitokset kuin luottolaitokset, työeläkelaitokset, muut sosiaaliturvarahastot sekä suurimmat voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin kuuluvat säätiöt. Kyselyn tuottamat tiedot ovat tilaston laadinnassa tärkeää perusaineistoa. Rahoitustasekysely on ainoa tietolähde, joka on suunniteltu ainoastaan rahoitustilinpidon laadintaa varten.

Kuntien taloustilasto

Paikallishallinnon tärkein tietolähde on Tilastokeskuksen tuottama Kuntien ja kuntayhtymien taloustilasto, joka sisältää tietoja kuntien ja kuntayhtymien menoista ja tuloista, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Kuntien ja kuntayhtymien sekä niiden liikelaitosten tasetietoja sekä rahoituslaskelmatietoja käytetään rahoitustilinpidon laadinnassa.

Valtion liikekirjanpito

Valtion liikekirjanpito pitää sisällään valtion virastojen ja rahastojen kirjanpidon. Liikekirjanpidon tasetilejä käytetään päätietolähteenä valtion rahoitustilien laadinnassa. Aineistoa ylläpitää Valtiokonttori.

Valtiokonttorin velkaraportit

Valtion velan laskenta perustuu suurelta osin Valtiokonttorin kuukausittain julkaisemaan valtion velkaraporttiin. Neljännesvuosittain saatava raportti sisältää tietoa nimellis- ja markkinahintaisesta velasta vaateittain ja valtion johdannaisista.

TELAN sijoitusseurantakysely

Sijoitusseurantakysely on työeläkelaitosten tärkein tietolähde. Työeläkevakuuttajat TELA kerää jäsenlaitoksiltaan Finanssivalvonnan, Suomen Pankin ja Tilastokeskuksen kanssa yhteistyössä laaditun sijoituskantatilaston ja laatii niistä yhteenvetotilastot. Yhteenvetotilastot ovat rahoitustilinpidon käytettävissä eriteltynä pakolliseen ja vapaaehtoiseen työeläkevakuuttamiseen. Lisäksi vastaavat tiedot saadaan muista sosiaaliturvarahastoista sekä Suomen Pankin eläkerahastosta.

Suomen Pankin tilinpäätöstiedot

Suomen Pankki toimittaa Tilastokeskukselle vuosittain taseensa rahoitustilinpidon käyttämän sektori- ja vaadeluokittelun mukaisena.

Sijoitusrahastotilasto

Tilastokeskuksen keräämä sijoitusrahastotilasto sisältää tietoja kotimaisten sijoitusrahastojen sijoituksista sekä rahasto-osuuksista ja niiden omistuksista neljännesvuosittain. Tilasto pitää sisällään tiedot sijoitusrahastoista rahastotyypeittäin, arvopaperisalkun sisällön liikkeeseenlaskijasektoreittain, rahaston arvon, rahasto-osuuksien arvot, rahasto-osuuksien nettomerkinnot neljänneksen aikana sekä liikkeellä olevien rahasto-osuuksien jakaantuminen omistajasektoreittain. Myös vuosikohtaiset rahastojen tuloslaskelmat ja taseet sisältyvät tilastoon. Tilastoa käytetään rahoitustilinpidossa rahasto-osuuksien laskentaan kaikille sektoreille.

Tilasto on lopetettu vuonna 2009. Jatkossa vastaavat tiedot sijoitusrahastoista kerää Suomen Pankki.

Arvopaperikeskuksen arvo-osuusrekisteri

Noteerattujen osakkeiden laskentaan käytetään Arvopaperikeskuksen (APK) arvo-osuusrekisterin tietoja. Rekisteristä saadaan neljännesvuosittain kunkin arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osakesarjan sektorikohtaiset omistukset kappaleittain sekä osakkeiden kurssit neljänneksen lopussa. Tietojen perusteella voidaan laskea kotimaisten noteerattujen osakkeiden taseet ja virrat kaikille sektoreille.

Sijoituspalveluyritystilasto

Tilastokeskuksen keräämä tilasto sisältää kaikkien Suomessa toimivien sijoituspalveluyritysten taseet, joita käytetään osana muiden rahoituslaitosten tietojen laskennassa.

Vakuutusyhtiötilasto

Finanssivalvonta laatii vuosittain vakuutusyhtiötilaston. Tilaston sisältämistä vakuutusyhtiöiden ja -yhdistysten taseista saadaan kirjanpitoarvoiset reunat soveltuville vaateille. Lisäksi Finanssivalvonta toimittaa taseyhteenvedot vapaaehtoisten eläkerahastojen osalta.

Vakuutusyhtiöiden sijoitusseuranta

Finanssialan keskusliitto FK kerää tietoja vakuutuslaitosten sijoituksista neljännesvuosittain. Tiedonkeruu syntyi yhteistyössä Finanssivalvonnan, Suomen Pankin ja Tilastokeskuksen kanssa. Tilasto on rahoitustilinpidon kannalta merkittävä tietolähde vakuutuslaitosten sijoitusten ja etenkin niiden muutosten tilastoinnissa

Yhteenvetoprosessi

Rahoitustilinpito on tasapainotettu tilastojärjestelmä, joten sektorikohtaiset lähdetiedot täytyy sovittaa yhteen. Yhteensovitus tehdään vastinsektoreittain vaade vaateelta niin, että kullekin sektorin saamis- ja velkaerälle löytyy vastinkirjaus toisen sektorin saamissa/veloissa. Poikkeavat tiedot sovitetaan yhteen. Laadintaprosessi on työläs ja kukin tieto arvioidaan erikseen. Lähdeaineisto analysoidaan samalla tarkasti ja mahdolliset yhteensopimattomuudet tulevat esiin. Lopullisen tiedon valinnassa painotetaan luotettavuutta ja systemaattista tietolähteiden käyttöä sekä sektorin rahoitustaseen kokonaisuutta (rahoitusvarojen tai velkojen yhteissummaa). Kotitaloussektorin tiedoista suuri osa syntyy vastinsektoritiedoista.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Täten lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Koska lähdetilastoja on erityyppisiä, epävarmuustekijöitäkin on monenlaisia. Oman vaikeutensa rahoitustilinpidon laadintaan tuovat lähdetilastojen poikkeamat kansantalouden tilinpidon määritelmistä. Poikkeamat koskevat etenkin rahoitusvarojen arvostusperiaatetta sekä vaateiden ja tilastoyksikköjen luokituksia. Rahoitustaloustoimista (virroista) on lisäksi joissain aineistoissa vain niukasti tietoa, jolloin tietoja on estimoitava esimerkiksi taseiden muutoksen avulla. Alipeittoa ei juuri esiinny, koska lähes kaikki pää tietolähteet ovat totaaliaineistoja. Tietolähteiden käytössä pyritään systemaattisuuteen ja jatkuvuuteen.

Yhteenvetoprosessissa sektorikohtaiset tiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi. Prosessissa voidaan arvioida eri tietolähteiden luotettavuutta suhteessa muihin tietoihin. Näin voidaan hallita epävarmuustekijöitä ja paljastaa virhelähteitä. Yhteenveto onkin keskeisessä roolissa tilaston luotettavuuden kannalta. Yhteenvedossa osa tiedoista, joille ei ole suoraa tietolähdettä, lasketaan muiden tietojen perusteella (residuaalina). Tämä koskee erityisesti yrityssektoria. Näin johdettuihin tietoihin liittyy usein keskimääräistä suurempaa epävarmuutta.

Tilastollinen ero

Rahoitustilinpidon tarkkuutta voidaan arvioida tarkastelemalla rahoitustilejä suhteessa kansantalouden reaalitylinpidon kirjauksiin. Nettoluotonanto on (reaali-)sektoritilien tasapainoerä, jonka tulee täsmätä rahoitustilien sisältämään nettorahoitustaloustoimet-erään. Poikkeamaa kutsutaan tilastolliseksi eroksi, jota voidaan tarkastella sektorikohtaisesti. Erojen suuruus vaihtelee sektoreittain. Suurimmat erot löytyvät yrityksistä, ulkomaista ja kotitalouksista ja pienimmät erot taas julkisyhteisöistä. Yritys- ja ulkomaat -sektorien tilastollinen ero on ollut kasvussa 2000-luvun lopulla ja lisäksi ero on systemaattisesti samansuuntainen. Taustalla on ulkomaat-sektorin pää tietolähteenä käytettävän maksutasetilaston kasvanut sisäinen tilastoero vaihtotaseen ja rahoitustaseen välillä. Monissa muissa maissa tilastollista eroa ei näytetä lainkaan, vaan tilit tasapainotetaan.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Rahoitustilinpidon tiedot ilmestyvät vuosittain heinäkuussa (t +6,5kk). Silloin viimeisimmän tilastovuoden tiedot ovat ennakkollisia ja ne tarkentuvat tietolähteiden tarkentumisen vuoksi seuraavan julkistuksen

yhteydessä seuraavan vuoden tammikuussa (t +13kk). Lisäksi menetelmämuutoksista yms. johtuvia aikasarjajatkajauksia tehdään tarvittaessa koko EKT95-aikasarjaan ja niistä johtuen luvut voivat muuttua merkittävästi.

5. Tietojen saatavuus

Rahoitustilinpito julkaistaan tilaston kotisivuilla, joilta löytyvät myös tilaston kuvaukset. Lisäksi Euroopan Unionin tilastovirasto Eurostat julkaisee tiedot kotisivuillaan.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidon vuodesta 1995 alkavien EKT95-aikasarjojen tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen. Vapaaehtoiset eläkerahastot siirrettiin työeläkelaitoksista vakuutuslaitoksiin vuodesta 2000 alkaen, mikä tuo katkoksen aikasarjoihin. Tietolähteiden muutokset voivat myös vaikuttaa tietojen vertailtavuuteen. Esimerkiksi yrityssektorin laskentaan käytetyt tietolähteet ovat tulleet kattavammiksi matkan varrella.

Vuosien 1970-1994 tase-aikasarjat poikkeavat EKT95:n mukaisista aikasarjoista merkittävästi kattavuuden, yksiköiden luokittelun, varojen arvostuksen sekä laadintamenetelmien osalta. Tärkeimmät poikkeamat ovat:

- Henki- ja eläkevakuutusäästöjä ja muita vakuutussaamisia ei ole tilastoitu rahoitusvaroina
- Johdannaisia ei ole tilastoitu rahoitusvaroina
- Osakkeet ja muut arvopaperit on arvostettu pääsääntöisesti nimellisarvoon tai muuhun kirjanpitoarvoon.
- Osakkeiden ja osuuksien osalta kattavuus on puutteellinen
- Muihin saamisiin ja velkoihin (AF.7) on luettu eriä, joita ei ole voitu kohdentaa muihin vaateisiin
- Työeläkelaitokset on luokiteltu vakuutuslaitoksiin (S.125)
- Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt sisältyvät yrityssektoriin (S.11)
- Muut rahoituslaitokset (S.123) sisältävät myös muut luottolaitokset kuin pankit sekä rahoitusta avustavat laitokset
- Vuosina 1970-1975 valtion liikelaitokset sisältyvät valtiosektoriin
- Kotitalouksien ja yritysten tiedot perustuvat osittain arvioihin
- Yrityssektorin sisäisten saamisten ja velkojen kattavuus on puutteellinen

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Rahoitustilinpito koostuu monista eri lähdetilastoista saaduista tiedoista. Käsitteelliset poikkeamat ja tasapainotus aiheuttavat sen, ettei tilasto ole aina kaikilta osin täysin yhtenevä lähdetilastojen kanssa. Vertailua ei usein ole järkevää tehdä. Rahoitustilastoihin nähden poikkeamat ovat yleensä pieniä.

Maksutasetilaston sisältämät ulkomaisen varallisuuden tase ja rahoitustase ja ovat rahoitustilinpidoissa ulkomaat-sektorin päälähteet. Ne vastaavat käsitteiltään lähes täysin rahoitustilinpidon käsitteistöä. Rahoitustilinpidon ulkomaat-sektori ei kuitenkaan ole täysin yhtenevä maksutaseen kanssa. Tämä johtuu osaksi pienistä arvostusperiaatteisiin liittyvistä käsitteellisistä poikkeamista, mutta ennen muuta vaihtoehtoisten lähteiden käytöstä. Rahoitustilinpidon käytössä on lähteitä, jotka antavat täsmällisemmän kuvan joidenkin sektoreiden ulkomaisista saatavista ja veloista. Joskus maksutaseen tietoja joudutaan myös sopeuttamaan yhteenvetovaiheessa tasapainon saavuttamiseksi.

Suomen Pankissa laaditaan rahoitustilinpitoa neljännesvuosittain Euroopan keskuspankin ohjeistuksen perusteella. Tiedot pyritään pitämään täysin yhtenevinä vuosirahoitustilinpidon kanssa. Täydellistä yhtenevyyttä ei kuitenkaan ole kaikilta osin saavutettu. Tilastokeskuksessa laadittavat julkisyhteisöjen neljännesvuosittaiset rahoitustilit ovat täysin yhtenevät vuositietojen kanssa.

Julkisyhteisöjen EMU-alijäämä ja -velkatilasto sisältää tietoja rahoitustaloustoimista. Tiedot ovat täysin yhtenevät rahoitustilinpidon kanssa. Sen sijaan velkatiedot poikkeavat rahoitustilinpidon tiedoista arvostuksen osalta. Rahoitustilinpidoissa julkisyhteisöjen velka kirjataan markkina-arvoon, EMU-velka nimellisarvoon.

Lisätietoja

Matti Okko +358-9-1734 3341
Vastaava tilastojohtaja:
Ari Tyrkkö
Marjatta Ropponen +358-9-1734 3323
rahoitus.tilinpito@stat.fi
www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute